

tíðindablaðið sosialurinn

Telefon 118 20
Argjavegur 26, 3800 Argir
Postsmoga 76, 3800 Tórshavn

Útgevur: P/f Sosialurinn ©
Abyrgdarblaðstjóri: Jan Müller
Fyrirtaksstjóri: Krisjan Dahl
Bláðólk: Hogni Djurhuus
Randi Jacobsen
Tórfinn Smith
Ljósmyndari: Kalmar Lindenskov
Uppseting: P/f Sosialurinn
Prent: P/f Pressan 1981

Ein brennistøð og skiljing av burturkastinum

ENDURNÝTSLUSTEVNAN, sum Føroya Náttúru- og umhvørvisverndarfelag skipaði fyri í Norðurlandahúsinum herfyri, kveikti nýtt lítið aftur í tjakið um rusksurningin. Og ikki bert tað — stevnan kom sum so eisini við nekrum nýggjum inn í orðaskiftið, nevniliga spurningin um at skilja burturkastið, soleiðis at nakað kann verða brúkt aftur og soleiðis at alt tað vandamikla ruskið ikki fer í brenni-ovnnar og harvið dálkar umhvørvið.

FNU eigur so avgjørt tækk uppiborna fyri umræddu stevnu — bert sevu, at ikki allir partar í ruskmálinum, her verður serliga hugsað um IRF, ikki luttóku. Tað var eisini hugstoytt — men kom tó ikki óvart á ein — at so fáir av okkara politikarum vóru at siggja á stevnuni. Átti tað ikki verið skyldan hjá politikarum at luttikið á slíkari stevnu!

VIT fingur mangt nýtt at vita á stevnuni, sum síðani er endurgivið í portum av fjelmlidunum. Útvarpið hevði áhugaverda og drúga viðgerð av teimum spurningum, sum vórðu umrædd á stevnuni, meðan sjónvarpið tagdi. Tað var eftir okkara meting ein heilt skeiv avgerð at taka ikki at triva í nakað av tí, sum kom fram á stevnuni.

TANN, sum hevur fylgt við í tjakinum um rusksurningin ell hesi mongu seinastu árin, veit, at hetta hevur verið eitt »brennandi« og flækt mál. Tað var tann tíð, tá tyrving varð sett upp sum náttúrliga og besta alternativ til brennistøðir. Men síðani Havnar kommuna fór undir at byggja brennistøðina á Sandvíkahjalla hevur alternatið í rusktjakinum ikki verið tyrving, men harafturimót skiljing og endurnýtsla av burturkastinum.

IRF — Interkommunali renovatiónsfelagsskapurin — var tann, sum upprunliga setti sær fyrir, at vit færoyingar byggja eina brennistøð fyrir alt landið. Men orsakað av dálkingarvandanum varð IRF forðað í at byggja brennistøðina, í fyrsta lagi við Toftavatn og í øðrum lagi í Sundalagnum. Síðani er tað so hent, at Havnar kommuna er farin undir at byggja sína egnu brennistøð. Um somu tíð hevur IRF so stríðst fyrir at fáa loyvi at byggja sína brennistøð og úrslitið varð so, at Lørvík varð valt út og góðtikið av myndugleikunum.

NÚ IRF fer at seta spakan í jørðina í Lørvík, kemur so alt hetta tjakið um skiljing og endurnýtslu. Danskir serfrøingar siga, at færoyingar eru óðir í høvduin, um vit byggja tvær brennistøðir — iløgurnar í tvær støðir eru alt ov høg, tað hugsað verður um, at her í landinum búgva einans 45.000 íbúgv. Fyri so ikki at tala um rakstur, Donsku serfrøingararnir mæla heldur til, at vit halda okkum til ta einu brennistøðina — hana á Sandvíkahjalla — og so aftrat henni fara undir málviða skiljing og endurnýtslu av ruskinum. Hetta skuldi so borið á sær, at IRF má sleppa síni ætlan og istaðin

oddagrein

taka upp samstarv við Tórshavnar kommunu, soleiðis at hesi í felag loysa tann landsumfatandi rusksurningin.

NÚ er so spurningurin, hvat IRF vill! Eru teir treiskir og snæverskygd, so byggja teir brennistøð nr. 2. Eru teir skynsamir og laga seg eftir broyttum umstøðum, so endurskoða teir allan rusksurningin og seta sær og sínum spurningin: hvat tænr borgarum í IRF-kommunum best og hvat tænr landinum øllum best í framtíðini!!!

OKKARA metan er tann, at vit eiga at viðganga gjørd mistøk og í felag at finna ta frægastu loysnina. Tá vit í dag líta aftur um bak, so megu vit viðganga, at tað einasta rætta, um talan var um at brenna — hevði verið at bygt eina landsbrennistøð sunnan fyri Glyvursnes. Hetta skeyt javnaðarflokkurin upp á sinni, men varð henda loysnin koldæmd av einum av smærru flokkunum í samgonguni, tí hann bar ótta fyrir, at ein slík avgerð var at meta sum uppleggging frá tí almenna í tað kommunala sjálvstýri. Tað var stórt spell, at hesin eini flokkurin skuldi sleppa at forða fyrir eini skilabetri loysn á rusksurninginum við hesi grundgeving. Tí støðan er tann, at fleiri av teimum uppgávunum, sum kommunurnar í dag taka sær av, eru meira landsuppávur. Orkumálið og ruskmálið eru tvey dæmi um, at so er.

SÍÐANI er tað so hent, at landsstýrið hevur víst eini kærri ímóti umræddu IRF-brennistøð frá sær og hevur tað sostatt ruddað slóð fyrir eini bygging.

MONG mótmæli eru komin móti bygging av brennistøð í Lørvík. Ikki minst frá íbúgvunum sjálvum. Har næst vísa nú særknir í rusksurningum á ørskapin við at byggja enn eina brennistøð. Tað er við hesum í huga, at vit eiga at taka spurningin um fólkaatkvøðu upp til viðgerðar. Er tað ikki rætt og rímligt, at lata borgararnar í Lørvík sleppa at siga sína hugsan um hesa brennistøðina, og kann ein slík fólkaatkvøða hava við sær, at vit fáa eina skilabetri loysn á øllum rusksurninginum, tá má vissuliga sigast, at hon hevði verið gagnlig.

MONG eru talini, sum eru komin fram um, hvat ein rusksloyn við tveimum brennistøðum fer at kosta íbúgvunum í landinum. Eru hesi tó bara á leið, so eiga vit nú beinanvegin í felag at útgreina rusksurningin og tí bíða við at seta spakan í til enn eina brennistøð. Eftir okkara metingum er tað einki minni enn kleyvarskapur ella tann beri illvilji, at spurningurin um skiljing og endurnýtslu ikki hevur verið meira frammi í tjakinum fyrr. Hvi hevur ikki IRF tikið hesar spurningar við í sínum metingum? Høvdu teir tað í størri mun, so hevði hetta kanska ruddað slóð fyrir eini felagsloyn saman við Tórshavnar kommunu, sum kundi teynt øllum landsins íbúgvum.

jamú

tjak og meiningar

Fólkaflokspolitikkur, er hann demokratiskur?

Eg noyðist at seta eitt spurnartekin, tí minar egnu royndir av honum eru av einum heilt øðrum slagi.

Eg koyrði býbuss nokur ár fyri P/f Bil, og so helt tað uppat. Býráðið bjóðaði bussferarunum at yvirtaka bussarnar, og tað var eingin minni enn býráðsformaðurin sjálvur, sum hetta gjørdi. Vit vóru vist bert tveir, sum fóru í samráðingar um hesa loysn og tóku av (ein annar tók seg aftur). Hin bussferarin varð innkallaður til fund av Poul Michelsen, aftaná at hann tók av og trúði, at alt var í lagi. Hesin, sum var sjálfstýrismaður, fekk at vita, at eingin bussur var eftir til hansara, og um honum ikki dámdi betur at koyra fyrir onkran av teimum, sum fingur bussar. Hann var skuffaður, segði hann mær, men har var einki at gera við tað.

Eg bleiv bara ringdur upp av einum starvsmanni í býráðnum, sum segði mær, at nú var eingin bussur eftir til min. Men tað vóru bussar eftir, tá ið Poul Michelsen upp á kvamsvis bjóðaði okkum buss, og vit tóku av.

Nú eru fyra bussanar. Engin av teimum hevði nakað við bussarnar at gera frammanundan uttan ein, sum hevði koyrt okkuntíð sum avloysari.

Ein av teimum var ikki heima, tá ið hesin fundur var í býráðnum um bussarnar. Hann var staddur í Danmark, og hevur hann so fingið kjansin, tá ið hann kom heim, og so var bert eftir at siga teimum báðum, sum ikki vóru fólkafloksmenn frá, at eingin var til teirra.

So vilt sum eg veit, eru allir busseigarar fólkafloksmenn. Eg spurdi Essa Arge um tað, og hann segði, at tann eini hevði ikki verið tað, men nú var hann eisin fólkafloksmaður.

Arni Berg torganiserar fólkafloksmaður og pápi at einum nevndarlími í Viljanum) spurdi meg hetta sama kvøldið, um eg vildi koyra fyrir hann, um tað hendi, at hann fekk buss og eg ongan, og tað jattaði eg, og so var. Hann fekk tveir og eg ongan.

Eg koyrði so hjá Arna Berg eini tvey ár, men so hendi tað, at eg svaraði aftur upp á eina samrøðu, sum Dimmalætting hevði

við Poul Michelsen um Bussleiðina. Eg helt, at har var so nógv, sum var heilt burturvið, at tað kundi ikki sleppa at standa einsamt. Eg setti mini sjónarmið fram, har eg visti fleiri pástandum aftur, sum hann kom við, og fanst at tí, at fólkafloksmenn vórðu framumtrektir.

Ikki eitt orð kom aftur frá Poul Michelsen, men sama dagin, sum hetta mitt lesarbræv stóð í Dimmalætting, segði Arni Berg mær, at hann var uppringdur av Poul Michelsen, sum vildi hava meg uppsagdan!

Uppsøgnin kom ikki beinanvegin — tað lá kanska ikki so væl fyrir, aðrenn summarferiurnar vóru frá hondum. Men so kom hon, feruavloysarin slapp at halda fram, og eg bleiv koyrdur. Á uppsøgnini stendur eingin orsök ella grund — ikki tí, eg hevði ikki væntað, at Poul Michelsen var nevndur sum grund, heldur okkurt annað hjáputur.

Tað eru fleiri fólkafloksfólk, sum eg havi tósað við, sum halda hesa mannagongd vera í finasta lagi, tó ikki øll.

Nú siggi eg í Dagblaðnum, at ein skrivur, at i Vestur Týsklandi hava myndugleikarnir tikið ta støðu, at hvørki kommunistar, fascistar ella nazistar kunnu arbeiða sum tænaustumenn, og hetta átti at verið so her eisini.

Eitt rættiliga óhugnaligt sjónarmið og lítið demokratiskt. Men tað tykist ikki óneyðugt at læra fólkafloksmeirlutan í býráðnum nakað. Har er jarnhælurin visur, um tú mukkar, so skalt tú úr starvi, líkamikið um tú bert koyrir buss ella arbeiðir í køkinum á Ellisheiminum. Tað rokni eg við hevði gingið ann í Týsklandi, men ikki her.

Ja, nú eru sjálvst ringastu figgindar av mannaættini, teir úr Kreml, farnir at linka um forfylgjarar av politiskum andstøðingum og hava loyvt Sakarov aftur til Moskva og eisini at arbeiða aftur. So gongur Dagblaðið hin vegin og vil hava skerpingar her á landi.

Nei, eg eri hvørki kommunistur, fascistur ella sambandsmaður, eri harafturimóti ofta samdur við Fólkaflokkinn, men tað skal eingin fólkafloksmaður koma og tvinga meg at

gerast fólkafloksmaður fyrir at yvirleva í mínum føðlandi. Tað kalli eg ikki demokrati.

Poul Michelsen spurdi í eini blaðgrein Tórfinn Smith, um hann var demokrat. Ein nokko avdúkandi spurningur.

Óli Breckmann og fylgisneytar! Eg veit væl, at tit hava eina stóra fjøld av fólk aftan fyrir tykkum — fólk, sum sjálvi vilja eist »pen«, men taka undir við ljótu og hørðu skrivning tykkara, sum av og á kann kallast manna-jagstran. Eg vil halda, at tey fólk, sum stuðla tykkum, eisini gera seg sek í manna-jagstran og eru ikki so »pen«, sum tey lást.

Skilið er vánaligt í Afghanistan — eingin ivi er um tað — og nógv ferðir verri enn her. Men har kanst tú ikki gera stórvægis, so eg haldi, at tú skuldi byrjað við at »sopa fyrir egnum durum« og fáa skrivningina í Dagblaðnum meira »toleranta« móti øðrvissi hugsandi.

Til øllum tykkum »penu«, sum fleppast upp í Óla Breckmann, skulu mini ráð vera: Takið undir við mær og royndi at benda Óla tann rætta vegin, so kundi hann gjørt tykkum hentari. Tí tað er einki dulsmál, at framsegumenn fyrir aðrar flokkar siga, at tan harða linjan hjá Óla ger, at teir einki vilja hava við Fólkaflokkinn at gera, og sostatt hava tær mongu, mongu atkvøðurnar als onga ávirkan, og tað er sjálgjört — so læt gagnist.

Harafturimóti hevur mín flokkur sum tann minsti megnað at fáa hvørji einastu atkvøðu ávirkan, og havi eg tað álít á okkara monnum, at úrslit fara at siggjast.

Tórshavn 13.02.87

Christian Holm-Jacobsen

